

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

Caput Tertium. Quomodo Deus imminentes mundo calamitates variis
modis annunciet & praedicat

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

rum ordo rumpitur, quo Dei iudicia mutatur, sententia revocantur, & reis destinata supplicia declinantur. Audi quid per Ezechielem Prophetam Deus loquatur. Si, inquit, *populum hunc peccatorum suorum penituerit, me quoque poena quam infligere eis constitui, penitebit.* Tanta scilicet est Dei in firmitati nostrae sese accommodantis benignitas. Idem misericors Deus, iam pronunciata in miserum hominem sententia, gratiam suam de nouo iterum obsignat, & vitam ei qui mortis erat mancipium largitur. Abraham Aben Esta magni nominis inter Iudaicæ disciplinæ Rabinos Doctor, de Israeliter populi seruiture loquens, affirmare non dubitat, Ceteri satis quoad partem solidè Deum postquam ex astrorum influentia tanquam rerum futurarum Indice & Protocollo, ut vocant, populum adhuc diu in captiuitate futurum vidisset, commiseratione & charitate motum, signorum adfectus & constellationes divina sua virtute commutasse, exsilijque tempus abbreviasse. Quare æternam illam Sapientiam, & primam, infinitam & incomprehensibilem rerum omnium causam agnoscamus, quæ secundarum causarum ordinem & consequentiam regit & moderatur, tollit, firmat, mutat, quando & quomodo ipsi visum fuerit: interim vero futura in præsentis temporis speculo velut adintuendum, vel certè coniectura eliciendum, nobis proponit.

QUOMODO DEUS IMMINENTENNES Mundo calamitates varijs modis annunciet & prædicat.

CAPUT III.

ARGUMENTUM.

- I. *Vulgi voces & malis omnia initio seculi prædicti passim audiri.*
 - II. *Deus quibus modis non nunquam nos de imminentibus malis & eius amicitibus commonefaciat.*
 - III. *Religionis mutationes à quibusdam prædicta.*
 - IV. *Frater quidam Franciscanus de futuro Religionis schismate ante Lutheri aduentum concionatur.*
 - V. *Mira eiusdem historia.*
 - VI. *Cæcæ demones idololatriæ populi abominandorum cultuum abolitionem prædicant.*
- I. **A**D recensita hæcenus multa que alia futurorum malorum præsentia, quibus vniuersus quasi Mundus vehementer fuit attonitus, accessit quoque communis vox hominum, in qua sæpe mirabiles prædictiones apparent. Et quem-

admodum aruspices olim ex auium volatu, garritu & eiusmodi auguria sumebant, quorum tamen ipsi ignorabant rationem: ita in hominibus occulta quædam vis tam boni quam mali imminentis quodammodo præsentendi esse videtur. *Vox populi* (inquit non minus verum quam antiquum pro- uerbum) *vox Dei*, id est, ipsa est Veritas. Quotiescunque vna & eadem de re omnes etiam locis & linguis discrepantes populi idem conformiter loquuntur & sentiunt, non illud iam pro hominum testimonio, in quorum animis ut plurimum altissimi sunt recessus, in verbis magna inconstantia, in iudicio non minus varia, quam in vultu diuersitas, sed pro diuino oraculo seu clarissima Dei voce habendum est, occultâ quædam vi, veras rerum imagines (ut Democritus ait) in aere imprimens; & insensibili seu transpiratione seu inspiratione hominum animis insinuans. Hinc est quod communis vulgi vox & vniuersalis consensus, quem *suoparvia* Græci appellant, de rebus futuris multo certius quam de præsentibus pronunciat, quum in his sæpe (ut Æschines contra Timarchum inquit) in alij ratio miscendo fallatur. Quid quod communis hæc hominum vox tanto verior plerumque deprehenditur, quanto incertior eius est auctor: quasi ex altiori quodam ac diuiniore fonte manantis. Et sicut aliquando Panicus terror, nulla apparente causa, subito timore exercitum ita percillit, ut sanguine quasi congelato, & corde ad pedes delapso, ipsi etiam, ut cum Pindaro loquamur:

Dysgenti fugiant, terroribus externati; ita etiam rumor aliquis sæpe sine certo auctore ortus, inconstantis multitudinis ora constanter peruagatur, ac tandem verè esse deprehenditur. Populo Romano ludis Circensibus & spectaculis intentis, repente rumor petrebuit restè Plutarcho, Perseum regè à P. Emilio victum, & Macedonia in prouinciæ formam redactam: cuius quidem rumoris auctor, ut idem testatur, numquam rescisci potuit; fama hæc nihilominus velut momento quodam, ita se diffudit, ut omnes incredibili læticia exsultantes læto carmine victoriam nondum cognitam celebrarint (a). Quemadmodum vero læta sæpe animo, antequam euenerint, præcipimus; sic animus noster quandoque infortunium etiam, quum longe adhuc abest, nescio quo instinctu sentit, & timidus incertum, quem in se paratum videt, expectat, quamuis nulla metus causa appareat: id quod no-

struo

a. Pausan. in Phoc.

atro magno malo, durante hoc schismate, & ex eo confiato ciuili bello, nō semel ipsi experti sumus. a

II. Postquam Deus urbem illam tantopere sibi amaram excindere constituit primum miserabili illi populo (omnium gentium deprædationi, & odijs postea exposito) extremam miseriam & exitium per ipsorum conscientiam denunciavit, quæ præter continuos morsus & tormenta, instantis exitij vanicinium ex ipsorum ore expressit, quum miserose & propediem perdendos esse clamarent. Soler enim Deus factorum nostrorum cursum, liberrimæ suæ voluntati alligatum, diuersis rationibus nobis ostendere. Longo tempore priusquam Christiani ad Indias penetrassent, & Euangelij lucem opulenti illis & vastissimis, sed incognitis antea terris intulissent, omnium fere sermonibus apud populos illos iactatum ferunt, venturam aliquando gentem brabaram, quæ nouum Deum nouamque religionem sit annunciatura. Similiter in Europa antequam schismatis illa scintilla in Saxoniam gliscere cœpisset, dici vix potest quanto in metu rotus fere Christianos versatus sit orbis. Nondum inspecta flamma, iam plerisque incendijs & tranquillo adhuc mari, naufragium ante oculos obuersabatur. Cis vitraque Rhenum habitantes populi Christi anæ Reipublicæ magna mala, & atrocem Ecclesiæ afflictionem impendere ominabantur. Est hæc diuinæ iustitiæ pars quædam, quod ex æquo doctis atque indoctis sese manifestat. Neque enim satis illud Deo visum est, decreta sua velut ad tabulas cœlestium signorum affixa publicare, vt quæ hæc ratione non nisi profunda astrorum scientia instructis, & summa mentis agilitate ac contemplatione cœlestia secreta rimantibus patent; indoctis vero, qui ea quæ supra se, nihil ad se pertinere existimant, quique tamquam terræ filij, oculos continuo in terram defixos habent, vel potius ipsi tamquam aimañtia ad perpetuas tenebras condemnata, intra terræ viscera sine oculis degunt, abstrusa sunt & incognita: eoque non tantum in ijs quæ sunt extra homines, vt etiam in ipsis hominibus & per ipsos homines iudicialia manifestat, vt ignorantiam nemo præterdere, aut contra Deum pœnasque ab ipso infligendas mormurare possit. Nihil omnino accidit, quod non populari hæc & communi voce multo ante fuerit denunciatum. Deus (inquit Iosephus) hominum spectat utilitates, deque ijs, quæ scire ad ipsorum salutem interest, in tempore ipsos certiores facit: at mala suo ipsi sibi

iumento, vt est in proterbio, accersunt, dicente Propheta, (b) *Perditio tua ex te est o Israel & Poeta quispiam. Multos impendens terras ceruicibus ensis: Nec quisquam vitare tamen studet improbus istum.*

III. Nec vero communis tantum populi vox tempestatem hanc, qua S. Petri nauicula breui agitanda erat, prædixit; verum etiam singulares quædam personæ, diuino incitante spiritu, quasi Iliadem quandam postorum malorum nobis contexuerunt. In Germania virgo Hildegardis, diuini interpretis Numinis vastitatem illam & desolationem quæ superiori & nostra ætate Christianam religionem tantopere afflixit, quasi digito præmonstrauit (c) dicens: *Ah misera Ecclesia! quid ages quo te vertes: Mille hæreses in te orientur, quibus resistere vix poteris. Adest tua sacra, atque ad eam ipsa etiam sacra profanaabuntur; Principes contra te insurgent, populi contra te arma capient: omniaque in ruinam tuam conspirabunt. Quum primi illi homines luxui & voluptatibus sese dedissent (d) Deus aquarum eluisionibus vniuersam terram submersit: at quia vltimi seculi homines incredulitate & quouis opinionum vento abripi se patientur, Deus Ecclesiam ab eis auferet.* Omnia eius scripta eiusmodi minis plena sunt, nec fere aliud quam pœnas, vindictam, stragem & vt vno verbo dicam, Catholica Ecclesiæ ruinam representant: *qua tandem recollectis viribus*, (inquit eadem virgo) *eos quos diabolus ad ipsam persequendam vinculis exsoluit, catena rursus constringet.* Post hanc Hieronymus Sauonarola Dominicanæ familiæ monachus, cōsimilibus vocibus Christianum orbem impiere non destitit (e) eadem prædicens, & vniuersum Ecclesiasticum ordinem metu & stupore defigens. Sic apud Mauros quoque in Granatæ regno Alfacis quidam Mosquearum (f) seu fanorum Mahometanorum ruinam, & Euangelij propagationem prædixit. (g) Et apud Persas Techellis è spelunca sua progressus tam imperij quam religionis scissuram Musulmanis vaticinatus est. (g) Ante vltimam Romanæ urbis direptionem, in qua Carolus Bourbonus occisus fuit homo quidam ignotus, indutus cilicio, discurrens passim ciuibus instantē ruinam & perniciem prædixit, vt suo loco latius a nobis explicabitur. (h) Sic in Anglia virgo quædam

B 2

Eli-

a Sand. li. 1. b Osee c. 13. 9. c lib. Reuelation. d Gen. 7. 2. Pet. 2. 5. e vide Bzouij Annales A. 1494. num. 37. & Anno 1406 & seqq. f Vide P. Cominaum in histor. Gall. Bzouij in Annual Anno 1452 g extat liber. prædict. eius Techellis. h Franck in Chron. part. 2. stat. 6 fol. 692. & libellus de direptione urbis Roma sub Carolo V.

Elisabetha nomine, insignis, quæ paullo post sequuta est, matationis, dicam, an euerfionis? vates fuit non vana: quum ea nostra ætas viderit (vt Sanders ait) quæ vniquam futura tum nemo ne per somnium quidem poterat cogitare. Thomas Morus vir omni virtutum genere præstantissimus, nõ solum imminetentem tempestatem (vt idem Sanders inquit) in spiritu præuidit, verum etiam pleraque omnia vti postea acciderunt, prædixit. Paulo ante Lutheri aduentum in Gallia Franciscanus quidam vicariam circumiit, populum docens, ac de diuina ira pœnitentiaque acerbissimis, quæ ipsorum capitiam parata essent, commonefaciens. De quo homine dicere aliquid operæ precium mihi videtur, quod scripta eius nulla existunt, quamuis ipse vera malorum horum fatidica Cassandra fuerit.

IV. hic, nomine Frater Thomas, à vitæ veterumque sanctitate, *le saint homme*, id est, vir sanctus vulgo appellatus fuit. Per mundum discurrens, iram Dei annunciabat, & ad pœnitentiam omnes cohortabatur. Is quam primum in oppido aliquo pedem posuerat, statim lusus omnes, luxum & voluptates velut publico inde proscriptas edicto vidisset. Omnia meram pietatem & deuotionem spirabant. E proximis atque remotis etiam locis populus cateruatim accurrebat, vt tam sanctum hominem videret, ac audiret eius sermones, qui tanta auditorum frequentia celebrabantur. Vt ijs habendis loca publica aperire necesse esset, quod etiam amplissima templa tantam hominum multitudinem non caperent. Vltimum ille sermonem Burdigalæ in magna illa arca Conuentus, qui magna Observantiæ dicitur, habuit, quo Aquitaniam non sine lachrymis, his inter alia verbis valedixit: O pulchra & plena deliciarum prouincia Mundi pa adifus! Heu quantis lachrymis exuberabis! Videbis ignes passim per campos tuos crudeliter grassantes & superbas has ædes, aut pietatis, & deuotionis testes, Ecclesiæ hostium, qui in te nascuntur, iniurijs & prædæ expositas. Videbis diuinæ iustitiæ exequutores & carnifices qui flagellorum ictibus negociatores de templis eicient. Lupi in ouile irumpent, & tam pastores quam oues dilacerabunt. O Burdigala! Tu è mœnibus tuis subiectorum templorum incendia adspicies, quin etiam ea, quæ tuis in clusa sunt, hostium Ecclesiæ furorẽ & rabiẽ vix effugient. Et hoc quidem modo populi impietatem & Præsidum hypocritarum Deus iuste puniet. Sed quæ admodum sancta illa corpora quæ apud Tolosam requiescunt, eius urbis optatores & si ita dicere licet, Diuites tunc sunt:

sic ò Burdigalenses, S. Matialis vester protector erit. Hæc quidem tum a plerisque velut inania terrena iudicia audita & accepta sunt. Quis enim credere potuisset quæ a maioribus tanto labore & sumptu edificata fuerunt, tanta posterorum rabie & furore destructum iri? Memini bonas qualdam & ætate decrepitas feminas, quæ Anno MDLXX. Romegontius cæplo Lormontano, ipectantibus è muro Burdigalæ ciuibus, ignem subiecisset, in hæc verba erumpentes me audiuisset: Ecce tibi, sancti illius viri Fratris Thomæ adimpletum vaticinium. Vt uent etiam nunc vtriusque sexus homines, qui ex ijs quæ a patribus suis audiuerunt vere testari possunt, sanctum hunc hominem verum fuisse Prophetam, vt qui ea quæ quinquaginta annis post acciderunt, iam tum non minus ac si iam euenissent, præuiderit ac prædixerit. Neque vero mala propterea eueniunt, quod prædicta sint; sed propterea prædicuntur, quod euentura sint, nisi eorum causa prædicatur: quemadmodum Ezechie regis & Ninuitarum exempla in SS. literis nos docent. Scripta huius hominis (quorum copia mihi bona fortuna fecit) admirabilem quandam libertatem & parrhesiam præ se ferunt, quæ in corruptos omnium ordinum ac præsertim Ecclesiasticarum personarum mores, vnicodiuiuæ iræ fomites, passim inuehitur, aperte inueniens, in ouili plures hœdos esse, quam agnos. *O indigni Prælati & Pastores!* (exclamat ille in libello quodam, cui titulus est, **CONDITIONES VERI PRÆLATI**) *vobis satis est ventrem cibo & potu, arcam auro & argento implere, cubiculam habere in lecto, mulierem pinguem in stabulo: & hæc omnia x Crucifixi sumptibus pro quibus vix quidquam aliud facitis, quam DOMINVS VOBIS SCVM decantatis: sum scilicet probe munere perfuncti. Interim parum illud curatis, oues vestrae damnantur, an saluentur.* Et hic quidem Religiosus iisdem fere quibus Lutherus hac in re vocibus usus est, vt suo loco, in causa scilicet seu subiecto Schismatis explicando, commodius ostendetur. Illud vero inter est, quod hic ministrorum tantum & Prælatorum Ecclesiæ vitia perstrinxit: doctrinam illam reliquit: at Lutherus apostata ipsam doctrinam, ab Apostolorum vsque temporibus huc vsque integram conseruatam, exagrandam, atque adeo si fieri posset, eradicandam unam cum professoribus eius sibi sumpserit. Antequam vero ad alia progrediar, facere nõ possum, quin notabilia quædam hominis antedicti facta posteritatis memoriæ prodam & commendem: idque tanto magis: quod à Beza idẽ scurriliter irrideatur,

2 De schism, Angl. fol. 104. 105.

V. Hic

V. Hic ergo noster per Mundum passim circumiens, cilicio indutus, vili assello in fideus, & in summa paupertate atque austeritate vitam agens, tandem in Aquitaniam peruenit, & loca maxime solitaria quaerens, tandem circa maris litus in loco quodam Arcaixon appellato (unde scilicet quod quasi centrū sit ejus Arcus quem duo promontoria, Ostium scilicet & Finis terræ faciunt) oberrans, mare vidit fluctibus tumidum, & tempestate quasi imis à sedibus euersum. Est verò litus hoc nauibus tam periculosum & formidabile, ut subitanea tempestate deprehensus vix vlla spes sit euadendi. Eo tempore duæ ibi naues ad exitum iam iam ferrebantur: quibus conspectis, Sanctus ille homo in genua procidens, & Crucis signū, (quod S. Hieronymus alias quoque fecisse dicitur) in arena describens, ardentissime Deum pro eorū qui in nauem erant, & à præsentissimo exitio parum aberant, salute deprecari cœpit. Nec mora: statim venti remittere, fluctus subsidere, aeri serenitas, ac mari tranquillitas reddi, multis hominibus non sine admiratione ad spectantibus: sic ut naues hæc (quod vniquam antea factum nemo quisquam meminere) naufragium euaserint. Eodem tempore, seu forte fortuna ex fracta nauis reliquijs, seu, miraculo quodā diuinitus eo delatam B. Virginis imaginem idem in litore inuenit, & in monte collocauit. ibique sacellum, quod etiam nunc in montibus illis inter frequentes pinos conspicitur, loco admodum aspero & syluestri sibi construxit, & aliquamdiu summa in austeritate vixit. Sacellum vero ideo è ligno esse voluit, vt de loco in locum transportari posset. Est enim ibi cæli natura, vt tempestatibus & ventis sæpe arenarum cumuli disijciantur, montes complanentur, & valles in montes eleuentur. Ex eo tempore locus ille in magna habitus fuit ueneratione, vt etiam naturæ vela factu riuota ibi sua & preces prius persoluant; neque vniquam impiaspiratarum ibi prædas agentium manus sentit, nisi quod post aliquot annos Angli quidam myoparone eo delati, & in terram egressi, opulentia sacrae huius ædiculae paupertatem diripere ausi sunt. Sed ecce tibi iusta Dei iudicia, peccata sæpe in ipso vestigio punientis. Vix illi cum sacra suppellectile & ornamentis, quæ inuenerant, ad eam reuersi, vela in altum fecerant, quom ecce cælo sereno & mari tranquillo, in scopulos deferuatur, & ad eos fracta nauis, in ipso quæ impio sacrilegio violauerat loci cōspectu ab aquis absorbetur. Multa alia quæ ex aliorū narrationibus de sancto hoc

homine cōperta mihi sunt, silērio prætereo: quod eiusmodi, nō temere fidē habere soleam, nec quidquam ræ sine bona cautela litteris & posteritati commendandum existimem. Sed hæc de isto satis.

VI. Idem Deus qui vaticinia non in sapientum tantum, verum etiam insipientum ore ponit, quique diabolos sæpe, atque adeo ipsos mendacij parentes adigit vt Veritatis sint interpretes, idem, inquam, Deus voluit vt ipsi dæmones in suo ipso regno idololatriæ ruinam, & Euangelij de Iesv CHRISTO propagationem prædicent. Mexicanam tum Ferdinandus Cortesius adornabat expeditionem: eaque feliciter succedente, Cincis tropæa illis in regionibus primus statuebat. Volētibz ibi paganis idolis suis sacrificare, vox è terra audita fuit, dicentis: *Non est voluntas eius qui omnia creauit hoc vt amplius fiat. Iam iam ruina vestratempus adest.* Vox hæc caures sacrificare volentium continuo pulsauit: non minus quam illa quæ, T. Livio teste, cladem Romæ à Gallis acceptam; aut quæ magni Panis mortē teste Plutarcho vel Hierosolymæ excidium apud Iosephum de bello Iudaico, denunciauit. Mexicanis quidem Quetzocoal (id nomen est quod colunt idololatriæ) voce lamentabili barbara & Crucis signo armatæ gentis aduentum prædixit. Motezuma, qui Rex regum ipsius in locis fuit appellatus, quom intellexisset Christianorum classem appulisse (quod factum est eodem anno quo Lutherus è S. Petri nauicula exiit) Ecce, atebat, *barbaros illos, nouam religionem in mea regna inuehentes, vt Deus meus mihi fore prædixit. Sed satis cedendum est.* Idem Texuco Regi prædictum fuit: in cuius regnum appulsi Christianis, maligni spiritus tanquam mox de sede sua deiiciendi, ingemuerunt. (A) Sane ad Brasiliā provinciam Lusitanæ duce Petro Aluaro diuinitus, per maximas etiam tempestates & pericula incolumes de artu barbaris Christum annunciarunt, erectoque saluificæ crucis signo sacratissimum Missæ sacrificium sub dio magna ueneratione peregerunt, adeo equidem, vt ipsis vasta provinciarum intuentibus incolis clarissima miracula sese coram exhiberent, Dæmonibus, quibus sacrificijs barbari litabant, vel eiectis protus, vel prætorientis Dei præsentiam attestantibus: qui quidem ipsi velut paranyphi aut vates ruinæ suæ fuerunt, vt etiam Apollo ille Pythæus Augusto importune oraculum sciscitanti respondit.

B 3 Ad

*Me Puer Hebraeus, Deus, & mortalis ab anima
Virgine natus Homo, terra ista pellit ab orn
a SUR. COMM. RES. GESTAR. AN. 1500. fol. 7. & 8.*

Ad tenebras. Mæsti ergo meis discedite ab aris.

Et hoc quidem modo tam boni quam mali Angeli, alstra, Planetæ, vox communis tam Christianorum quam idololatrarum varias rerum mutationes, & nouarum sectarum ac religionum introductiones præuidere ac prædicere vix sunt. Et hæc sanè prædictiones nequaquam vanæ fuerunt; utpote quas ipsæ calamitates, per totum terrarum orbem, ipso effectu consequutæ sunt, dum apud omnes ubique gentes (ô rem prodigiosam & admiratione dignissimam!) sub prætextu religionis arina arripiuntur, & tumultibus ac turbis omnia miscentur. Sic est momento mala exsurgunt & sese expandunt. Neque in Religionis negotio res sterit; sed varias etiam imperiorum ac Rerum publicarum mutationes vidimus, dum ad vicinæ quæque sese statum accommodare cogitur, & altera alterius fortunam secum veluti trahit.

Audite famosi illius & nostra græte celeberrimi Necromantæ dæmonem, de ortu, progressu & decremento eius factæ quæ è Geneuensi lacu religionis suæ flumina derivat (de qua suo loco) ita vaticinaatem:

*Quæ tanto studio expetit modo grata Lemani
Vnda lacus pariet iam mox fastidia summa.
Quisq; sonant iam cotidie plaudente popello
Sermones, primum hebdomadis, tum mensibus, inde
Vix etiam totis semel annis, accipientur
Auribus: ac tandem obmutescet dira cathedra,
Doctrinam & mores prauos damnante senatu.*

Et quid mirum de isto, cum Calvinus ipse, vel ingenij sagacitate, vel spiritus sui reuelatione regni sui ruinam & dissipationem, post paucilli temporis defluxum futuram præuiderit & prædixerit. De posteritate, ait, ego sic sum anxius, ut tamen vix cogitare audeam; nisi enim mirabiliter Deus è celo succurrerit, videre mihi videor extremam barbariem impendere orbi, atque utinam non paulo post sentiant filij nostri fuisse hoc verum potius vaticinium, quam coniecturam. Vide Petri Cursæi Desp. Cal. causa. n. Calvin. præfat. Catech. Geneu. ad Mnistr. Frisæ orientalis.

CAPIT. IV.

ARGUMENTVM.

1. Religionis in Perside commutatio, sub initium sæculi XVI.
- II. Sectariorum qui ante Lutherum in arenam prodierunt, imago siue descriptio.

III. In Africa eodem tempore Religio mutatur.

IV. Itemque in Indis.

V. Ac tandem etiam in orbe Christiano.

VI. Pauli Iouis de turbis non minus miserabilibus quam mirabilibus, ob Religionem passim excitatis, dictum siue iudicium.

QUAMADMODVM, versutissimus ille Arabs, gentisque suæ seductor, filius Sarhanæ primogenitus, qui occidendo Adcoranum suum plantauit, ut filius Dei in oriendo Euangelium suum stabiliuit, omnia quæ acquisierat quamdiu vixit pacifice possedit: ita eiusdem successores, sine vllis turbis aut dissidijs altissima pace diu vsi sūt, hominibus illis vanissima pessimi pseudo propheta superstitione misere deceptis & inlaqueatis. Et quauis nec ullum ille antiquæ vocis testimonium profese haberet, nec missionem suam vllō vero miraculo confirmasset; ab ingenti tamen hominum multitudine, Mecham ad ipsius reliquias properantium adorabatur, lege ipsius detestabili tamquam diuina passim recepta; donec tandem Anno reparatæ salutis millesimo quingentesimo, (a) non gentis circiter post impij Mahumetis ad inferos descensum annis, magnum vulnus secta hæc accepit, noua hæresi exorta, quæ innumeris turbis, seditionibus & conspirationibus ansam dedit, dum nouum Persarum imperiū ex ipso & in ipso Othomanico imperio efflorescit. Hoc est illud Eridis pomum, quod Turcæ religionem, animis & viribus hæcenus coniunctissimos, inter se commisit. Etsi enim magna Asiæ pars sub Arabum, Tattarorum, ac præcipue formidabilis illius Tamberlanis, quæ Orientis fulmen merito quis appellare possit, imperijs dominum mutarat; Mahumetana tamen secta integra adhuc perstabat, nec vllā senserat mutationem. Idem cultus Taurisij qui Mechæ, eadem religio Trapezūtæ quæ Persæ poli yigebat. Existit tandem Ismael quidam ex Vsum Cassanis prognatus sanguine, (b) qui circa Annum M. D. imperium inuasit, & mutato dominio, religionem quoque mutauit, nouam superstitionem inuehens, quæ à monacho quodam Mahumetano, Techelli dicto, imbutus fuerat; tanta sectæ confidentia, ut Sophi quoque nomen usurpare non dubitaret, quæ vox Dei interpretè significat: idque etiam ad posteritas tamquam hæreditarium transmisit. Postquam igitur hic Persidem ingressus, plerisque persuasit, se veram asserre Mahumetis religionem, quam ha-

a. Vid. Bisar. lib. 10. & Ion. lib. 13. b. Laur. Sur. Commentar. rerum gestarum fol. 10. 11. 12. & seqq.